

Juudiusku pere Eestis:

Lapsi nii palju, kui jumal annab

Eesti pearabi Efraim Shmuel Koti abikaasa Chanie on 29aastaselt kuue lapse ema. Eesti naised minestavad selle fakti peale, aga juudiusku pere meelest pole siin midagi kummalist. Kõik lapsed, kelle Jumal nende peresse saadab, on oodatud. Ja neid tuleb kindlasti veel.

Tallinlastel pole kindlasti märkamata jäänud linnatänavail tõttav lühikest kasvu musta habemega mees, kes kannab peas suurt kaabut ja on riietunud musta. See on Eesti pearabi Efraim Shmuel Kot (32), kes umbes kaheksa aastat tagasi kolis koos oma vastnaitud abikaasa Chanie'ga (29) Iisraelist siia, et edendada kohaliku juudi kogukonna elu ja luua Eestis pere. «Olime tollal abikaasaga väga noored ja kahekesi nii kaugele, hoopis teistsuguse kultuuri ja kliimaga maale kolimine mõjus meile esmalt paraja šokina,» meenutab Shmuel. Õigemini olid nad siis juba kolmekesi, sest Chanie ootas nende esimest last, poeg Mendyt.

Kõik lapsed on oodatud

Siinveedetud kaheksa aasta jooksul on Shmuel teinud juudi kogukonna heaks sihikindlalt tööd, kuid esikohal on tal kui usklikul juudi mehel ikka perekond. «Minu meelest on elus kõige olulisem, et mees pühendaks oma lastele ja naisele võimalikult palju aega ja energiat. Naine on pere hing, kellele peab iga päev erilisel tähelepanu pöörama,» jutustab Shmuel.

Rabi on seda meelt, et tugevad peresidemed luuakse ühiste tegemiste kaudu ja eriti tähtis seejuures on ühine õhtusöök. Shmueli ja Chanie söögilaua taha mahub istuma kaheksa inimest ja see on, muide, nende jaoks täpselt sobiv arv. Nimelt on neil peres kasvamas kuus last: pojad Mendy (8), Hoshiy (7),

NAINE ON KÕIGE TÄHTSAM: Shmuel armastab oma naist väga ja teab, kui tähtis on võtta vahel lapsed enda hoole alla, et abikaasa saaks mõned hetked päevast päris iseendale pühendada.

Yanki (5) ja Yossi (1) ning tütre Musy (6) ja Rochel (3). «Kõik lapsed on väga oodatud ja jumala tahtmisele me kätt ette ei pane,» seletab mees.

Kuigi nii Shmuel kui ka Chanie peavad lapsi suureks õnneks ja jumala kingituseks, on kõige tähtsam siiski naise tervis. «Kui mu organism on kurnatud ja vajab mõnda aega puhkust, siis on selleks olemas ju erinevad meditsiinilisi vahendeid,» lausub Chanie.

Judaism on muide usk, mis julgustab igati abikaasadevahelist sündsat voodielu, sest see ju ainult tugevdab abielu. Seetõttu pole üldse ebatavaline,

et usklikes juudi perekondades on tihti kasvamas kaksteist last.

Telerit kodus pole

Shmuel teab, kuidas hoida tõelisi pereväärtusi. Pärast tööpäeva läheb ta koju naise ja laste juurde ning pühendab neile kogu oma vaba aja. «Vaadake ringi, kas märkasite, et meil pole televiisorit?» küsib Shmuel kelmikalt. Eestlaste kodudes nii loomulikud telekaõhtud ei ole Shmueli arvates kusagilt otsast perekesne kvaliteetaeg. «Milleks vaadata televiisorist võõrast pereelu, seda, kuidas teised elavad? Selle asemel mängin

**TIHTI
IISRAELIS:**
Kõik pühad
ja laste kooliva-
heajad püüab pere
veeta Iisraelis sugulas-
te juures. «Tahan, et lastel
säiliks oma päritolumaaga tugev
side,» põhjendab Shmuel.

lastega ja vestlen naisega,» peab ta loomulikult.

Õhtu läbi elu- või magamistoas mängiv teler rõõvib perelt väärtuslikku koostegutsemise aega ning see ongi üks põhjusi, miks inimesed üksteisest kaugenevad, leiab Shmuel.

Lugemine selge neljaselt

Hoopis teine lugu on raamatutega. Nende peres on tavaline, et isa loeb mõnd juturaamatut kõva häälega ette, lapsed tema süles ja ümber ning kuulavad tähelepanelikult. (Intervjuu ajal sirvivad lapsed diivanil agaralt lasteraamatuid

- E. R.) «Hakkame oma lastele lugemist õpetama juba siis, kui nad on kaheaastased, ja neljaselt loevad nad juba soravalt,» tutvustab Chanie, kuidas nad lapsi maast madalast teleka asemel raamatutega harjutavad.

Kui televiisorist loobumine paljudele liiga äärmuslik lahendus tundub, võib ju katsetada taimerit. «Seadistate nii, et teler lülitub näiteks kahe tunni möödudes ise välja ja nii jääbki,» naerab Shmuel. «Aga ka DVDd multikatega on meil olemas, neist pole lapsed samuti ilma jäänud,» naerab Shmuel. Pole ju teler ainus ekraaniga aparaat maailmas, arvuti

on juudiperes täiesti olemas.

Kuigi tuntud otsingumootor Google on just juudi rahvusest inimese poolt välja mõeldud, on Shmuel interneti suhtes ettevaatlik. «Internet pakub meeletus koguses informatsiooni ja võib täiskasvanule töövahendina olla asendamatu, kuid kontrollimata info võib olla lausa hävitava mõjuga,» on Shmuel veendunud. Tema arvates on väga tähtis, et vanemad suhtuksid laste kasvatamisesse ülimalt vastutustundega. «Sest see, mil määral me oma perekonda investeerime, mõjutab ju kõigi meie tulevikku.»

EPP REINMETS